

SLOVENSKI NAROD.

Četrti vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za leto leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr., za pošiljanje na doma se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za študentske velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se isvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, za katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Peterburg 19. oktobra. „Golosu“ se iz Igdira 17. t. m. poroča: Vsled pobitja Muktarjevega je Ismail-paša svoj tabbor podrl, in se na Sorske višine nazaj pomaknil. Videti je, da misli rusko ozemlje popolno popustiti. — Rusi so mej Kagismanu in Nahičvanom ujeli turškega poveljnika artilerijske brigade, enega bataljonskega poveljnika, 21 oficirjev in 300 vojakov.

Gornji Studen 18. oktobra. Oficijalno. Oddelek vojske v Lovči je 11. oktobra naredil dve srečni rekognosciranji proti Teterenu in Torosu.

Carigrad 18. oktobra. Telegram Muktar paše od ponedeljka poroča, da se je sè svojo divizijo vsled izgube Avliar-Tepe nazaj pomaknil v trdnjavo Kars, da se pripravi na maščevanje (revanche). Druga divizija pod Rechimom, Omerom, Musso in Šefketom drži Karadjadagh obseden (?). Turška izguba 900 mož (?). Rusi so izgubili polk konjice in tri bataljone.

Peterburg 18. oktobra. Poročilo novin, da bode rumunska vojska zapustila Bulgarijo in čez Dunav nazaj šla, ne potrjuje se.

London 17. oktobra. Ncvine „Daily News“ imajo v ponedeljek iz Karajala v Aziji telegram, v katerem se poroča: „Rusi so prišli denes zjutraj višine in redute pri Avliaru pri Kenandu, ki je centrum pozicije Muktarjeve. Začel se je hud artilerijski boj in popoldne so šturmali kavkaški grenadirji pod

generalom Heimanom visočine in priplenili tri Krupove kanone. Turki zmešani, so retirirali in so bili povsod ostro proganjani. Četrti erivanski polk je zavzel Aladja-Dagh in osvojil turško taborišče, s čemer so Turki od Karsa odrezani. Jutri se bode progajanje nadaljevalo.

Vojska.

Naprej smo uže pričakovali kakovo debelo laž iz Carigrada o slavnej bitvi pri Karsu. Ali to, kar je denes telegrafično prišlo iz turškega vira, presega vse meje smešnosti. Pripoveda se, da je Muktar v trdnjavo Kars prišel, in v ponedeljek, torej 15., od tam telegrafira, da se „pripravlja“ na maščevanje ali revanžo. Ko bi to tako lahko bilo, razbito armado zopet za vojsko sposobno narediti! — Dalje pripoveduje lažnjivi Muktar, ki je celo poletje na enem kraju „zmagoval“, da imajo njegovi generali, (najbrž one paše, katere so Rusi ujeli) zasedene te in te pozicije in da je le 900 mož izgubil. Morda je Muktar tako bežal, da še ne ve, kaj se je z njegovo vojsko zgodilo. Rusom so ob plevenskej drugej nezgodi očitali, da še strašno resnico sami povedo vso kakor je. O Turkih se to ne more reči. Oni se denes lažejo oficijalno, če se prav jutri morajo sami dementirati. So pravi prijatelji in vredni nemškutarjev.

Turkoljubka „N. Fr. Pr.“ ki je uže tolikokrat uničila Ruse in pravila, da so uže potolčeni, da je vojska zoper nje v Aziji uže končana, piše zdaj v večernem listu 17. okt.: „Po oficijalnem telegramu peterburgskem je armada veli-

kega kneza Mihaela in generala Loris-Melikova predvčeranjem veliko zmago nad armado Muktar-paševo pribojevala, 36 kanonov osvojila, tri divizije ujela in Muktarja samega z ostankom njegove vojske v Kars notri vrgla. Ruska zmaga je tako odločilna, da se nje nasledki zdaj niti premeriti ne dajo. Kakor je videti, je vojna v Aziji pri kraji in Rusi morejo, če bode ugodno vreme, Kars oblegovati in na Erzerum brez zavire marširati.

Novine dalje precej enoglasno izrekajo upanje ali bojazen, kakor je potem njih stališče pošteno ali turško, da bode vtis zmagovalne vesti iz Azije silno izpodbodel rusko vojsko v Bulgariji, da ne bode hotela za svojimi brati v Aziji ostaniti, temuč, da bode vse sile napela, zatreti tudi vrage pri Plevni in na Lomu.

Prvi nasledek ruske zmage se je uže pokazal. Ismail paša, ki je pred Igdirom na ruskej zemlji stal uže poldrugi mesec, umika se nazaj. Tako bodo Rusi mogli vso svojo vojsko bolje zjediniti.

Telegram iz Peterburga pravi, da je vest, da pride carica v Bukarešt, neresnična. Isti vir pravi, da se glavni stan ne bode v Svištovo premestil.

Dopisnik listu „Times“ v ruskem glavnem stanu v Gornjem-Studenu brzojavlja 9. t. m.: Veliki knez Nikolaj je pri carju. General Totleben, kateri po svojem prihodu v Bulgarijo nadzoruje ruska dela pred Plevno, poroča, da se ta dobro in vrlo nadaljuje. Izvedel sem, da so Rusi poslali oddelek vojske onstran Vida, kar je zelo važno za

Listek.

Na naših gorah.

(Povest iz šestnajstega stoletja, spisal Liberius.)

IX.

(Dalje.)

Da bi si pomagal morda iz zadrege, pobere knjigo, katera je zdrsnila starki iz naročja na tla, in pogleda napis in pod njim zapazi ime: Gizela.

Kakor da bi bil zgrabil za strupenega gada, spusti knjigo zopet iz rok, zbledi kakor zid, pomakne pokrivalo globočje na čelo in divja kakor brez uma dalje in izgine v gostem gozdu.

Katrina zle dolgo časa nepremakljivega očesa za njim, miga s koščeno brado, giblje z ustnicama, se križa s suho roko in mrmra: „Bog mu daj pravi um, kajti gotovo je tudi izmeji istih, ki so se izneverili, katerim so peklo svete knjige, kot je ta, katerim je strupeno, kar jih spominja njihove prejšnje sreče,

ko je družila še vse ena vez ljubezni in prijateljstva.“

Drugo jutro je korakala Katrina s palico v roki in staro knjigo pod pazduho ob gozdnej stezi proti gradu. Več potov je postala, povzdignila oči, kakor da bi hotela premeriti visočino neba ali visokost solca, mrmrala nerazumljive besede s soboj in zopet pospešila stopinje.

Grajski stareji hlapec, ki je od grada za svojim gospodom jezdil na lov, obrnil se je več potov, opazivši v daljavi starko, in pristavil potem bolj skrivnostno: „Sama copernica mora biti ta Katrina, kajti vselej ve, kedaj nij graščaka doma in tedaj ima z mlado gospo sam vrag vedi kake spletke in pomenke.“

Gizela je sedela ravno na klopici pred grajskim vodnjakom, zajemala z belo roko vodo iz velicega hrastovega vedra in prilivala cveticam, ki so bile razstavljene v lepej vrsti okrog nje, ko prisopiha stara Katrina na dvorišče.

Gizela je v svojej razmišljenosti ne zapazi prej, da se vsede starka na klop v njeno

obližje in podpre na svojo palico roke in nanje nasloni suho, koščeno brado.

„Kako, da ste denes tako zgodaj uže na nogah, Katrina?“ ogovori Gizela starko, nerazumeč, kaj jo je pripeljalo v grad v tej ne- uavadnej uri.

Starka nekoliko časa molči, potem pa pristavi:

„Ko pride človek v leta, mu nij nič zgodaj, vse le pozno, kajti življenje mu nij nič več nerazumljiva uganjka, temuč vrsta dolgih nejasnih dnij, katere veže le up, da jih nij mnogo več.“

„Kako govorite denes, Katrina?“ pravi nekoliko zarudevši Gizela, sede poleg starke in se ozre pazljivo v slonečo starko.

„Mladini, dekle čuj me, je mnogo nerazumljivo in se jej zjasni še le, ko je uže prepozno,“ odvrne še resneje starka in vzame knjigo izpod pazduhe, ter vpraša:

„Deklica, ali poznaš to branje?“

Gizela poseže radovedno po knjigi, se ozre vanjo in pravi:

„Katrina, to je moja knjiga, katero ste

Ruse. Tukaj govore, da Osman-paša nij dobil preko 12.000 mož pomoči. Vreme ne more ni slabše biti (9. okt., ko je to pisano). Zadnje tri dni je v eno mór deževalo, a sè severa je pretila vihra. Pod šatori je celo močvirje in naselile so se v njih miši, ki iščejo varstva pred nezgodo vremensko. Po cestah človek kar naprej ne pride in mostovi od tod v Svištovo še niso popravljeni, in zares je veliko čudo, ako kakov voz more priti na svoje določeno mesto.

Menjava v nadpoveljništvu turške vojske je, kakor se iz Varne piše, imela to posledico, da je največji del garnizone v Varni in Šumli bil odposlan k vojski za operacijo, katera se je najmanje za 20.000 mož pomnožila. Vrhu tega dobiva „Pol. Corr.“ iz istega vira novico, katero pa zaradi nje važnosti in originalnosti, da-si nismo porok o nje istinitosti, navajamo, kajti nemogoča nij. Sulejman-paša se neki nehče lotiti ni Trnovoga, ni Bjele, ni Jantre, nego namerava z vso silo udariti od Razgrada proti Turtukaju ali Silistriji, tam iti preko Dunava in se pri Oltenici ali Karaši utrditi. S tem bi se na vsak način vse obrnilo na bojišči, a dvomiti moramo, da-li je takova operacija, ki bi se dala izvesti le z največjo naglostjo, v sedanjej dōbi leta mogoča. Ta novica je zelo iznenadila ruske vojaške kroge v Bukareštu in zategadelj je ne smemo pritajiti, da-si se glasi zelo neverjetno.

Minister Stremajer in naš slovenski jezik.

I.

Pri sprejemu novega šolskega poslopja, katero je pri vinskem dachu močno obogatel g. Martin Hočevar krškemu mestu sezidal in poklonil občini, govoril je tudi minister Stremajer političen govor, v katerem je mej drugim rekel:

„Da bode krška meščanska šola po volji njenega zidatelja nemška, ima uzrok v tem, da naj se učencu, ki jo bodo dovršil, večje obširnejše polje odprè. Bil je čas, ko se je narodni jezik v šolah zanemarjal, potem je zopet ekstremna smer prodrla, ki se je kazala v nekem sovraštvu do nemškega jezika. Jedno je tako zlo ka-

si izposodili, ter mi je bila vedno draga, kajti spomin mi je od nekoga, katerega nij več mej živimi.“

„Tako,“ odvrne starka in vpre v deklico svoje oči in pristavi: „Ali bi ne smela vedeti, ime onega, ki ti je podaril ta spomin, ki ti je tako neprecenljiv.“

Gizela zarudi še bolj v lice, povesi glavo in stoprav na drugo starkino vprašanje odgovori:

„Kaj bi vam pomagalo, vi ga ne poznate in ga nijste poznali, in tudi jaz bi bila srenejša denes, ako bi ga ne bila videla nikdar.“

„Ne sodi dekle, predenj nijsi prepričana, kajti povem ti, da jaz poznam onega človeka in ti pravim, da živi in ne daleč od tebe.“

„Gorje!“ vsklikne zdajci Gizela. „Katrina, vi sanjate, to nij mogoče, njega nij, — on me je davnaj pozabil.“

„Ne sanjaj nepotrebnih sanj, Gizela, odgovori starej Katrini odkritosrčno, kdo je isti človek, kajti ona vé več, kakor prištevaš ti njenej starosti.“

kor drugo. Zoper materin jezik vlada nij nikoli bila, ali državni interes terja naravnost, da se goji nemški jezik v interesu avstrijske skupne države. Učitelji na teh šolah bodo iz učencev dobre Avstrijce odgojali, ali tudi slovenski jezik se bode v tej šoli gojil, ker bi se slovenski učenec osamelega čutil, ko ne bi slišal glasov svojega materinega jezika.“

Če si upamo nekoliko o teh ministrovih besedah izpregovoriti, moramo to z vso veliko previdnostjo, saj naši bralci vedo, da imamo tiskovno svobodo.

Pa za denašnji članek se imamo morda menj bati, ker precej tu od kraja rečemo, da mi narodni Slovenci lahko besede ministrove, če so iskrene, osvojujemo. Da mi te besede ustavovernega ministra gorko priporočamo, naj jih bero in še enkrat bero krški nemškutarji in vsi protinarodni nemškutarski filistri po deželi; naj si zapomnijo dobro, kar pravi tu o prvej potrebi gojenja našega materinega slovenskega jezika tujerodec; naj si v glavo zabijejo ministrova priporočanja vzgoje slovenskega jezika vsi oni „Tagblatovci,“ ki so uže pisali in terjali, da se iz naših srednjih šol slovenščina s krščanskim naukom izpahne; naj čujejo ministersko priporočilo slovenščine, materinega našega jezika, oni učitelji, ki mrze naš jezik navdušeni, domačega pa zametujejo. — Ali nemškutarji naši . . .

A propos! Gospod dr. Schrey, eden glasnikov nemškutarske stranke je bil tudi v krškem mestu in je poslušal govor Stremajerjev. Ko bi on, ki je tako fanatičen protivnik naš, kakor smo mi njegovi, hotel iskreno in po pravici reči, kaj si je on mislil pri teh besedah ministrovih, ne bilo bi nam treba jutri pisati drugega dela temu članku.

Pa da se k ministru povrnemo. Ekselencen! Mi smo tako slobodni, da ne verujemo, da bi bili naši nemškutarski nasprotniki vaše poštene (mi verujemo, da so poštene) besede o milem materinem jeziku k srcu vzeli, ker smo se uže večkrat prepričali, da srca niti nemajo. Zato jih na stran pustimo. A vi živo priporočate nemški jezik in sicer tako, kakor da bi to živa potreba bila.

Verjemite g. minister, da pri Slovencih

Nepopisljivo gorje in žalost se razlije pri teh besedah v neizkušeno mlado srce dekličino in ta starka, ta Katrina se jej ne dozdeva več oslabela ženica, navadna, vsakdanja oseba. Ne, ne, kaj več, kaj vzvišenega mora biti ona kajti to nje modro, strmeče oko, to blede lice, te nežne roke, pričajo jasno o tem.

Ginena nepričakovane starkine spremembe omahne deklica, razprostire bele roke in objame starko Katrino, strmečo Katrino, kakor da bi bila ona edino tolažilo njeno na vsem širokem svetu.

„Tako je prav, stara Katrina in mlada Gizela skupaj. To se ubira,“ pravi starka, nagne svojo sivo glavo in poljubi, morda nevedoma blede, tresočo se deklico na čelo.

Tihota nastane po tem. Le voda žubori iz polnega, vedra na kamenita tla in vesele mušice plešejo svoj urni ples v solčnih žarkih in šume svoj skrivnostni nerazumljiv glas, kdo ve, ako ne glas ljubezni ali — glas vesoljnega gorja.

Črez nekoliko časa se predrami Gizela v

tega vašega priporočila treba nij. Kdor vam je pravil, da pri nas sovražimo nemščino, znanje nemškega jezika, ta vam je lagal. „Man soll das eine thun, und das andere nicht unterlassen.“ Po tem vašem pregovoru se mi najprej želimo slovanščine učiti, njo gojiti, povsod doma, — a kadar hočemo mej Nemce priti, znamo se tudi nemško naučiti in se naučimo. Če mi terjamo slovenske gimnazije, nijsmo proti temu, da bi bila nemščina, kot jezik sosedov, izrinjena iz nje. Ne! Temuč, če mislite, da se je talentirani naš slovenski dečko ne bode naučil v šestih predmetnih urah na teden skozi osem let, potem jo učite osem, ali deset ur! Nič ne bomo zoper to rekli, samo, da bode naš mili materini jezik pri nas doma veljal in da bode prvi vzgojevan, ta naš materini jezik, ki ga mi ljubimo z ono strastjo, kakor vsak dober vaš rojak svoj „geliebtes deutsch.“

To je naše stališče in mi tistega pametnega poštenjaka ne razumejemo in ga nikdar ne bomo razumeli, ki nam prav ne daje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. oktobra.

Italijan Crispi je šel iz Dunaja v Pešto, kjer ga bodo odlično sprejeli Ghyzy, Türri in drugi.

Vnanje države.

Stara „Presse“ prinaša vest, da je bil predsednik slavjanskega odbora v Moskvi, Aksakov, v zapor dejan, ker je baje dejal: „Dinastija Romanov je vojno začela, a ruski narod jo bodo končal.“ Ta vest se pa mora še le potrditi.

Sovražniki Slovanstva priganjajo zopet Anglijo in Avstrijo, naj za mir posredujejo zdaj, ko je „čas ruskega orožja“ v Aziji rešena. A Rusi nijsjo za puhlo čast šli v boj, nego za osvobojenje slovanskih bratov.

Francoski odbor levice šteje, da je voljenih 295 starih in 26 novih republikancev. Tri volitve, ki se zaznamljejo za vladne, spadajo mej republikanske. Izmej 14 ožjih volitev bode polovica še republikanska in 4 iz kolonij. Izmej vladnih kandidatov je 90 bonapartistov, 40 legitimistov in 68 tacih, ki ne gredo v nobenega teh razredov.

Prusko-nemški časniki govore o francoskih volitvah. Pravijo, da so se obe stranki zmotili v svojih pričakovanjih, a vspeh je sijajen za občno glasovansko pravico. Kriza pa nij še prestana, temuč prihodnji dnevi bodo

starkinem naročji, povzdigne solzno lice in jame tako-le pripovedovati:

„Rojena sem v glavnem deželnem mestu, na katero se komaj spominjam, kajti zgodaj tega ne pomnim, prišla sem v tujo hišo. Starišev nijsem poznala nikdar in tudi izvedeti nijsem mogla ničesar o njih.“

„Stoprav odrastla otročjim letom, umrje moj rednik, blag mož, in jaz moram z nekim duhovnom iz domovja v tuje veliko mesto. Kakor se človek navadi vsega, tako sem se tudi jaz te spremembe, kajti to so bili moji najlepši dnevi, kar sem jih doživela kedaj. V hišo mojega reditelja je prihajal semtertja mladenič, ki se je rodil v ravno tej deželi, ki je pravil tako lepo o svojem daljnem domu, o blazem rodu, ki biva tu, o ljubezni pomagati mu iz tmine, v katerej izdihuje, vsplameniti mu luč svobode. — Iz začetka ga je vabila k nam rediteljeva družčina, njegova učnost, kajti čula sem, da slovi njegovo ime na daleč okrog. O, ko bi bilo ostalo vse tako! A jaz sem izpoznala kmalu, da tujec rajši z menoj govori, kot sè svojim učnikom, kakor

pokazali, kam se Mac-Mahon nagne, ali k sporazumu ali k sili.

Amerikanski predsednik republike Haynes pravi v svojem poslanju do narodne zbornice: Kongres je bil odložen predno je vojni proračun votiral. Zavoljo tega je bilo treba izredne sesije. Kongres se po tem prosi, dovoliti kredit za maksimalno vojno moč 25.000 mož, kakoršna je zdaj. Poslanje priporoča udeležanje pri pariški razstavi in poslanje uda v Stokholm k shodu o ujetništvu. Druga vprašanja se za redno zasedanje pridržujejo.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) V tukajšnjem uradnem listu beremo razglas c. kr. sodnije, ki trdi, da se je naš zadnji konfiscirani članek pregrešil nad §. 300 k. z. resp. mir in red kalil.

— (Ljubljanska čitalnica) ustanoviti hoče zbor dam, zbor pevkinj, gospij in gospodičin, katere so uže v petji ali izurjene, in bi pod vodstvom čitalničnega pevovodje g. Alb. Valente, združeno z možkim zborom ali samostojno, pri društvenih veseljah sodelovale. Petje za dame bode potem tako urejeno kakor je za moške. Slednji imajo pevsko šolo in zbor. Po šoli izurjeni in dovolj podučeni pevci prestopijo potem v zbor. Iz šole nahaja narast zboru. Isto tako bi bilo želeti pevskega urejenja za dame. Pozivljajo se torej najuljudnejše one gospe in gospodičine, ki so v petji ali izurjene, da pristopijo v ženski zbor, ali pa se izuriti hočejo, ter naznati blagovolijo svoj pristop do konca meseca oktobra. —

— (Na deželnej kranjskej vino- in sadjerejske šoli na Slapu) pri Vipavi bode se vršila dne 30. tekočega meseca četrtja javna preskušnja učencev. Pričetek točno ob 8. uri zjutraj. K obilnej udeležitvi vabi p. t. občinstvo vodstvo šole.

— (Učiteljsko službo) v Bégunjah pri Cerknici je dobil narodni učitelj g. J. Žerovnik.

— (Imenovanje.) Nadučitelj v Karčovinah g. Miha Nerath je od ministra imenovan za okrajnega šolskega nadzornika okrajem Šmarje, celjska okolica, Brežice, Kozje, Sevnica na Štajerskem.

— (Ob utopljenju) tistem Tavčarju, o katerem smo poročali minolega tedna, da je po Ljubljani opeko vozil, pa utonil, se

nam piše iz Vrhnik, da so ga slednjič našli pri mostu čez Ljubljano, ko je uže 20 dni ležal v vodi.

— (Nesreče vsled hitre vožnje po mestu.) Piše se nam: Hitro in lehkomišlno voženje po Ljubljani ima dostikrat žalostne nasledke. Enkrat se povozi mlado 18 letno dekle do smrti, zdaj zopet stara žena tako, da se odnese sè zlomljeno nogo. Pogosto se čitajo po listih nesreče in pritožbe in mestna policija vedno kaznuje. Ali brez potrebnega vspeha so te male kazni. Nijso morda uzrok tej prikazni prelehke ali premale kazni? . . . Vtorek 16. po polu dne ob enej uri je v gospodskih ulicah bila povožena gospa D, stara žena bo teško ozdravela! Mož, ki je videl dogodjaj, pripoveduje, da je šla žena tik trotoarja. V širokej ulici nij bilo ni ljudij ni voza, ko prihiti neki voz ob kraji ulice — a ne po sredi — v hrbet starej ženi, katera je, slišavši voz, hitreje stopinje delala — skoro tekla — a otela se nij. Konj jo je podrl, ker je bil nerodno vojen, mesto v desno stran, to je v sredo ulice, naravnost v nesrečno staro gospo. Voznik je dirjal potem kar naprej, ne zmenivši se za žrtev svoje neprevidnosti.

— (Kje je svoboda doma?) Piše se nam: „Ja die Freiheit, das ist das höchste Gut der Menschen auf Erden! Aber wo findet man sie? Einzig und allein nur bei den Deutschen. Es gibt kein freies Volk auf der Erde, als die Deutschen und Engländer; denn ein roher, ungebildeter Mensch ist nie frei. Streichen sie aus der Weltgeschichte die Germanen und es bleiben ihnen nur — Sklaven“ . . . ! Tako in enako predava znani profesor ljubljanske gimnazije zgodovino. Torej gospod profesor — ch meni, da v resnici nij nobenega omikanega naroda več na svetu, da so vsi narodi razven Nemcev na pr. Francozi, Italijani, Slovani itd. neomikani surovi sužnji! Zares lep „kompliment“ za Nemece! — Tudi uljudno prosimo gospoda profesorja, da naj opusti v šoli vso sedanjo politiko, kajti, kakor je gospodu znano, je to postavno strogo prepovedano. Tudi naj opusti vse razprave o Bolgarih (po njegovem mnenju: „das nichtsnutzigste Gesindel der Welt, das nur den Russen zum Kanonenfutter dient“); tako naj tudi

o ruskih generalih katere on: „Vodkasiufer“ imenuje, ne govori preveč, da se dijaki — ne spozabijo. — (x+y)². (Učenci v Ljubljani so Slovani. Oni hodijo v šolo, da bi se resnične zgodovine učili, ne tevtonsko neumno pobarvane. Naimej se nam pa zdi, da bi kakov nemški učitelj imel pravico v šoli Slovane insultirati s tem, da jih sè svojo „furo-rsko“ politiko žali v narodnih čutilih. Uredništvo.)

— (Celjski občinski zbor) je sklenil do vlade vložiti prošnjo, naj se gališka postava zoper pijanost raztegne tudi na Štajersko. Lani je mestna oblast celjska 54 oseb zaradi pijanosti kaznovala.

— (Iz Gradca.) Na vseučiliški graškem je bilo pretečen letni semester 785 poslušalcev. Mej temi je bilo Slovencev: v teologičnej fakulteti 2, na juridičnej 39, na medicinske fakulteti 6, na filozofičnej pa 25 Slovencev.

— (Konkurzni izpit) v Mariboru meseca septembra je samo eden duhoven delal in napravil, č. g. Franc Smrečnik, kaplan v Vojniku.

— (Na graškem ženskem učiteljskišču) je bilo lani mej 160 gojenkami 18 gojenk slovanske (osobito slovenske) narodnosti. Ali se je na materinski jezik teh kandidatij kaj oziralo? Ali ne bodo one ta jezik tudi kot učni jezik rabile? vpraša „G.“

— (Iz Maribora) piše „Gosp.“ V prijaznej okolici našega mesta bo letošnja trgategav po vinogradih kmalu dokončana. Manjši posestniki so precej prve dni oktobra začeli brati, ker se nijšo nadejali, da bo okolo sv. Terezije prav lepo vreme. Z trgatvijo smemo v obče zadovoljni biti, zlasti, ako pomislimo, da drugod nima skoraj nič, ker jim je toča vse pokončala, ali pa spomladanska slana uničila. Zdatno grozdje tudi letos nij, vendar se naliva veliko več mošta, kakor lani, vino pa nij boljše od lanskega. Mošt prodajajo po 50 do 60 gld. štrtinjak, muškatelec pa stane po 16 gld. vedro.

— (Nesreča.) V slovenskem Plibergu je majhena deklica morala krave pasti. Ko jej je mrzlo postalo, si je na paši zakurila. Nesrečni otrok se vsede tako blizu ognja, da se jankica užge in ga hudo opeče; 3 dni po-

ga je imenoval, da hodi v takem času, kedar ve, da sem doma jaz, da mi pogleduje globlje v oko, kakor je navada. Da, ko bi bilo zadostovalo to! Kmalu sem jela tudi jaz misliti pogosto nanj, šteti dolge ure, kedar pride, bati se urnih trenutkov, kedar otide. O, celo v sanje se mi jame vpletati njegova lepa, resna podoba. Tako sem ga jela ljubiti, nevedoč kedaj, jela vanj staviti vse svoje upe, nevedoč zakaj in kaj bode iz tega.“

„Srečne ure sem preživela ž njim, ne meneč se za resne, opominjajoče rediteljeve besede, ko mi je govoril: „Dekle, varuj se one bolezn, ki se, kakor senca prikrade v srce, ki gloje, trka in pika notri, potem tolikokrat brez upa, dokler razpoči slab človeški čut. No, zagledamo se nenadoma sredi prevare, go-ljujije, sredi nesrečne, brezupne bolezn.“

„Jaz sem poslušala starca, kakor poslušala dete svojo, strahovite povesti pripovedujočo, mater. Nekoliko časa molči, ne more razumeti tolikega gorja, a kmalu potem zgrabi zopet za igrače, in pozabi matere in povesti. Tako tudi jaz.“

„A kmalu potem se mnogo spremeni v našej hiši.“

„Moj rednik oboli smrtno. Ko mu je bilo najhujše, pokliče me k svojej postelji, položi svojo blede, mrzlo desnico v mojo in pravi: „dekle, moje življenje je baje pri konci. Ako te moram zapustiti, vrni se po mojej smrti v domovino, k mojemu prijatelju graščaku. On bode skrbel za te, kakor sem jaz, dokler mi je bilo moč. O, zapomni si tudi, če si kedaj nesrečna, da je tega kriv tvoj rednik — oznanovalec nove vere, katerega je preganjalo prokletstvo vse žive dni.“

Pri teh besedah zakrije Gizela obraz, po katerem se jej vlijo v curkih solze in ne more govoriti dalje.

Stoprv, ko se zopet ozre in zapazi solzno starkino oko, nadaljuje:

„Nekoliko potem me pokliče zopet rednik k sebi in pravi: „Ne misli, da mi je tuje, da je obrnil moj mladi znanec oko na te, in da si mu ti prijaznejša, kot mi je ljubo. Spomni se prejšnjih besedij, da preganja prokletstvo vsacega renegata, mene in — tudi njega,

kajti tudi on je oznanovalec nove vere.“

— „Zavest me zapusti pri teh besedah. Zgrudim se na zemljo. Ko se zavem, divja vročinska bolezen po mojem životu, nikogar ne poznam več in ko zopet nekoliko ozdravim, odpotujem s tujim gospodom, ki mi veli, naj sledim svojemu redniku, ki je mej tem ozdravil in zapustil mesto, v domovje. Tako sem prišla le sem, v to zidovje, tako živim tu. Mojega rednika sem videla kmalu potem pri graščaku, a on me nehče poznati več, ogiblje se me, sramuje se morda zapuščene sirote.“

„In, Konrad, tvojega imena nijsem čula več do denašnjega dne — iz ust uboge samotne starke.“

Potem zopet prevzame tuga pripovedujočo deklico, in kakor dete svojej materi se oklene sive starke okolo vratu.

Ko se zopet predrami, zapazi, da je sama, da je izginila starka in ž njo njena knjiga, njen edini spomin nanj, katerega je štela uže mej mrtve.

(Dalje prib.)

